

เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนยางชุมนุมนิเทศศาสตร์
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย นางพิศกุล วิเทห์ ปริญา ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการที่ปรึกษา ดร. ชีระวัฒน์ เข็มแสง ประธานกรรมการ
อาจารย์อนุสรณ์ ฤทธิกัน กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต เพื่อพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนยางชุมนุมนิเทศศาสตร์ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart โดยดำเนินการเป็น 1 วัฏรอบ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) มีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 30 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 85 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภท ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน และแบบบันทึกการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบความเรียง ข้อมูลเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนยางชุมนุมนิเทศศาสตร์ ได้ดำเนินงานห้องสมุดโดยใช้คู่มือ “การดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต” และยึดมาตรฐานห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทาง ซึ่งห้องสมุดมีการจัดทรัพยากรสารสนเทศให้บริการแก่คณะครูและนักเรียน แต่มีไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ผู้ใช้ขาดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสารสนเทศท้องถิ่นที่หลากหลาย การจัดหมวดหมู่หนังสือยังไม่เป็นระบบเข้าใช้สืบค้นได้ยาก มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องงานห้องสมุด โดยเฉพาะบรรยากาศไม่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่หลากหลาย ผู้รับบริการขาดความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของห้องสมุดกิจกรรมที่จัดไม่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน โรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุดไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่ได้รับการพัฒนา และไม่มีวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม

2. การดำเนินการพัฒนา หลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ของการวิจัย ได้แก่ เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศเชิงให้คำปรึกษา พบว่า

หมวดที่ 1 มาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาห้องสมุด การบริหารจัดการมีความเป็นปัจจุบันทั้งในการปฏิบัติงานจริงและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนของวิธีการปฏิบัติ และมีกรปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับนโยบายและรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

หมวดที่ 2 มาตรฐานด้านครู พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต สามารถปฏิบัติงานเทคนิคได้อย่างเหมาะสม สามารถให้บริการงานห้องสมุดจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้อย่างหลากหลาย ครูผู้สอนมีการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนและใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน

หมวดที่ 3 มาตรฐานด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการรับรู้ เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความใฝ่เรียนและใฝ่รักการอ่าน

หมวดที่ 4 มาตรฐานด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า มีทรัพยากรสารสนเทศประเภทวัสดุตีพิมพ์ และทรัพยากรสารสนเทศประเภทวัสดุไม่ตีพิมพ์ในปริมาณที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

3. การประเมินความพึงพอใจ พบว่า ผู้รับบริการห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนยางชุมนุมวิทยาคารมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนยางชุมนุมวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัย วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญและผู้ร่วมวิจัย ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 30 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถ

พัฒนาการดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนางานห้องสมุดมีชีวิต ได้เป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามเป้าหมาย เป็นปัจจุบัน และเรียบง่าย มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินโดยรวมทุกมาตรฐานที่ 4.80 จัดอยู่ในเกณฑ์การประเมินที่ระดับ มากที่สุด ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 3.51 เป็นที่น่าพอใจของผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้บริหาร โรงเรียน นักเรียนและชุมชน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนและชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Development of Living Library, Yangoomwitayakharn School,
Thakhantho District, Kalasin Province

Author : Mrs. Pigoon Wi-te **Degree :** M.Ed. (Educational Administration)

Advisors : Dr. Tirawat Yeamsaeng Chairman
Anusorn Thusinkaen Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2011

Abstract

The research aimed to study the present state and problems of the living library operation, to develop its operation, and study the clientele's satisfaction with the services given by the living library, Yangoomwitayakharn School, Thakhantho District, Kalasin Province. The research employed the principles of action research as designed by Kemmis and McTaggart which comprises the following loops: planning, action, observation, and reflection. The researcher and 30 research participants conducted the research with assistance of 85 key informants and 2 additional informants. The instruments consisted of 4 types; interview form, observation form, evaluation form, and record. Triangulation technique was employed in the analysis of the qualitative data and the research presentation was in a descriptive form.

The quantitative data were analyzed by a computer program. The statistics used included the mean and standard deviation.

The results are as follows:

1. In terms of the state and problems of the living library of Yangoomwitayakharn School before the development, the library operation followed the handbook called "Living Library Operation" and adhered to the standards if the living library issued by the Office of the Basic Education Commission as guidelines. The library allocated its information resources for all teachers and students. However, the services were inadequate and were not congruent with the users' needs. The users did not help conserve the various local wisdoms and information. Classification of books was not yet systematic and it was difficult for the users to retrieve. The library workers lacked the knowledge of library work. Particularly the atmosphere did not enhance reading and learning. Activities organized to promote reading did not have variety. The clientele did not cooperate in participation in the library activities. The activities did not promote cooperation among the teachers, students, and the community. All these problems were caused by

the operation of the committee who lacked the knowledge of their own functions and roles; they had no development, and they had no suitable operation.

2. In terms of development, after using the research strategies which were composed of focus groups, a workshop, a study tour, and an advisory supervision, it was found that:

Category 1: Standard of Administrator. It was found that the administrator was able to promote relations and cooperation with the community in the development of the library. The management was up to date; the practical work and all the documents could be inspected in all steps of the procedure. The practical work was congruent with the policy. Reports were made regularly and continuously.

Category 2: Standard of Teachers. It was found that the librarian had the knowledge and understanding of library work. The librarian was able to carry out the living library work and technical work appropriately. The librarian was able to provide various services and organize various activities to promote learning and teaching and good learning habit. The teachers used the library in their teaching and as a source of learning. The teachers promoted students' good reading habit.

Category 3: Standard of Students. It was found that the students were able to perceive, access, and make use of information effectively. They loved to learn and had good reading habit.

Category 4: Standard of Information Resources. It was found that there were proper numbers of printed materials and non-printed materials that were congruent with the curriculum and the users' needs; the level of suitability was highest.

3. In terms of satisfaction, the users' satisfaction with the services given by the library of Yangoomwitayakharn School, on the whole, was in the highest level.

The results of the research reveal that the development of the living library, Yangoomwitayakharn School, Thakhantho District, Kalasin Province carried out by the researcher, the trainers, specialists and the research participants led to achievement in the objectives of the research. The 30 research participants gained more knowledge and understanding and they were able to develop the operation of the living library satisfactorily. The goals were achieved and it was easier to retrieve. The average score from the evaluation of all the standards was 4.80 which is classified as highest and it is higher than the pre-set level of 3.51 which is the high level. The results, therefore, are satisfactory for the researcher, the research participants, the administrator, the students, and the community. These outputs will result in the development of the quality of the living library of the school and it will serve as a life-long learning source for students and the community